

РЕШЕНИЕ

№ 11082

гр. София, 27.06.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 63 СЪСТАВ, в публично заседание на четвърти април през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: СВЕТОСЛАВ АТ. ПИРОНЕВ

при участието на секретаря ГАЛИНА ЦВ. ГОРАНОВА ШИПОВАЦ като разгледа докладваното от СВЕТОСЛАВ АТ. ПИРОНЕВ Гражданско дело № 20221110114056 по описа за 2022 година

Производството е образувано по искова молба с вх. № 52333/17.03.2022 г., подадена от З. К. К., ЕГН *****, адрес: гр. София, ж.к. „.....“ срещу „Л С“ ЕАД, ЕИК, със седалище и адрес на управление: гр. София, р-н „.....“, бул./ул., с която са предявени иски с правно основание чл. 344, ал. 1, т. 1 КТ за признаване незаконност на уволнение и отмяна на Заповед № 87/21.01.2022 г., чл. 344, ал.1, т. 2 КТ за възстановяване на предишната работа и чл. 344, ал. 1, т. 3 вр. чл. 225 КТ за обезщетение за периода от 21.01.2022 г. до 21.07.2022 г. в размер на 17600 лв., ведно със законна лихва от подаване на исковата молба до окончателното ѝ плащане, както и иск с правно основание чл. 74 КТ. В съдебно заседание, проведено на 07.02.2023 г. е допуснато изменение на предявения иск с правно основание чл. 344, ал. 1, т. 3 вр. чл. 225 КТ, изразяващо се в увеличаването му по размер, като същият следва да се счита предявен за сумата от 19785 лв.

Ищцата твърди, че между нея и ответника бил сключен Трудов договор № 111 от 04.06.2018 г. за длъжността „счетоводител, оперативен“, код по НКПД 33133001. С Допълнително споразумение № 454 от 17.05.2019 г. към този договор страните постигнали съгласие ищцата да бъде преназначена на длъжността „ръководител, отдел по икономически анализи и прогнози“, код по НКПД 12137043, като била уговорена клауза за изпитване в полза на работодателя за срок от 6 месеца. До изтичане на този срок работодателят не упражнил правото си да прекрати трудовото правоотношение, при което с допълнително споразумение № 3345 от 06.12.2019 г. страните констатирали, че договорът се е превърнал в безсрочен. Междувременно била открита процедура за възлагане на концесия за строителство за обект „Гражданско летище за обществено ползване София“, стопанисвано от „Л С“ ЕАД. С Решение РК-5 от 17.07.2019 г. за концесионер бил определен консорциумът „С К“ АД, като самият концесионен договор бил сключен на 22.07.2020 г. В

тази връзка ищцата твърди, че на основание чл. 123а КТ трудовото ѝ отношение преминало към концесионера „С К“ АД, запазвайки своето съдържание. Със Заповед № 154/08.12.2021 г. същото било прекратено, на основание чл. 325, ал. 1, т. 1 КТ. Непосредствено след това ищцата сключила нов Трудов договор № 22/09.12.2021г. с „Л С“ ЕАД за същата длъжност („ръководител, отдел по икономически анализи и прогнози“, код по НКПД 12137043), в който била включена и клауза за изпитване със срок от 6 месеца в полза на работодателя. В рамките на този срок договорът бил прекратен със Заповед на работодателя № 87/21.01.2022 г., на основание чл. 71, ал. 1 КТ. Счита, че прекратеният трудов договор се явява втори за изпълняваната от нея длъжност „ръководител, отдел по икономически анализи и прогнози“, поради което уговорената последваща клауза за изпитване противоречи на закона. Поддържа, че след извършеното уволнение, в периода от 21.01.2022г. до 21.07.2022г. е останала без работа. Моли съдът да обяви за недействителна клаузата за изпитване в процесния договор, да признае извършеното уволнение за незаконосъобразно, да я възстанови на заеманата от нея длъжност, както и да бъде осъдено ответното дружество да ѝ заплати обезщетение за оставане без работа вследствие незаконосъобразното уволнение.

В срока по чл. 131 ГПК ответникът „Л С“ ЕАД е подал отговор, с който твърди, че предявените срещу него искове са частично недопустими и изцяло неоснователни. Обосновава, че уговорената в Трудов договор № 22/09.12.2021г. клауза за изпитване не е недействителна, доколкото е в резултат на изрично волеизявление на ищцата, с което тя е приела направеното от работодателя предложение за сключване на трудов договор със съответно съдържание, включващо и клауза за изпитване. Счита, че предявеният иск за обявяване недействителността на клаузата е предявен извън посочения в чл. 358, ал. 1, т. 2 КТ двумесечен срок, поради което се явява недопустим. Алтернативно посочва, че ищцата е действала недобросъвестно при сключване на договора, доколкото същата е знаела още към момента на подписване, че клаузата за изпитване е недействителна. На следващо място, ответникът твърди, че е извън компетентността на съда да се произнася по възникналото между страните трудово правоотношение, доколкото същото се е породило вследствие съгласуване волята на страните по него. Относно претенцията за обезщетение ответникът посочва, че е изплатил всички дължими от него суми при прекратяване на трудовия договор. Моли съдът да отхвърли предявените искове.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства, намира от фактическа страна следното:

Между страните не се спори, а и от приложения трудов договор № 111 от 04.06.2018 г. (л. 66-67) е видно, че между ищцата З. К. и „Л С“ ЕАД е имало сключен договор за длъжността „счетоводител, оперативен“, с код по НКПД 33133001.

От приложеното Допълнително споразумение № 454 от 17.05.2019 г. (л. 13-14) е видно, че считано от 23.05.2023г. (дата на връчване на допълнителното споразумение) длъжността на ищцата е изменена на „ръководител, отдел по икономически анализи и прогнози“, като в същото е предвиден и 6-месечен срок за изпитване в полза на работодателя.

Видно от приложеното Допълнително споразумение № 3345 от 06.12.2019 г. (л. 16), страните са констатирани, че считано от 01.12.2019г. трудовият договор се счита за сключен за неопределено време.

Не се спори и за това, че е проведена концесионна процедура за строителство за обект „Гражданско летище за обществено ползване София“, стопанисвано от „Л С“ ЕАД, като за концесионер бил определен консорциумът „С К“ АД, поради което на основание чл. 123а КТ трудовото отношение преминало към концесионера „С К“ АД, запазвайки своето съдържание.

Не се спори, а и видно от приложената заповед № 154/08.12.2021 г. (л. 17), трудовото правоотношение по чл. 123а КТ между ищцата и „С К“ АД било прекратено на основание чл. 325, ал. 1, т. 1 КТ, считано от 13.12.2021г.

От приложения трудов договор № 22/09.12.2021 г. (л. 5-6) се установява, че между страните отново е възникнало трудово правоотношение, по силата на което ищцата заема длъжността „ръководител, отдел по икономически анализи и прогнози“ в ответното дружество „Л С“ ЕАД. Съгласно чл. 3 от този договор е предвидена клауза за изпитване със срок от 6 месеца, в полза на работодателя.

От приложената заповед № 87/21.01.2022 г. (л. 8) е видно, че трудовото правоотношение между страните е прекратено едностранно от работодателя, на основание чл. 71, ал. 1 КТ, считано от 21.01.2022 г.

От извършената от съда в открито съдебно заседание от 04.10.2022г. констатация в трудова книжка № 370, сер. № 913126, издадена на името на ищцата, се установява, че на 04.06.2018 г. е постъпила на работа като „счетоводител, оперативен“ в „Л С“ ЕАД, като считано от 20.04.2021 г., на осн. чл. 123а КТ, работодателят е променен на „С К“ АД. От извършената констатация е видно и това, че е отразено прекратяване на трудовото правоотношение на 13.12.2021г., на осн. чл. 325, ал. 1, т. 1 КТ. Отбелязано е и възникването на трудово правоотношение с ищцата на 09.12.2021г., както и прекратяването му на 21.01.2022 г., на осн. чл. 71, ал. 1 КТ. Установено е, че последващи вписвания и отразявания в трудовата книжка не са извършвани.

От приетата съдебно-счетоводна експертиза е видно, че размерът на полученото от ищцата последно брутно трудово възнаграждение, изчислено на база пълен отработен месец, представляващо база за изчисляване на обезщетението по чл. 225, ал. 1 КТ, е в размер на 3297,50 лв.

При така установената фактическа обстановка, съдът приема от правна страна следното:

Предявеният иск за обявяване на клаузата за изпитване за недействителна е с правно основание чл. 74 КТ. Предявените конститутивни искове за отмяна на уволнението и за възстановяване на ищцата на заеманата до уволнението длъжност са с правно основание чл.

344, ал. 1, т. 1 КТ, респ. чл. 344, ал. 1, т. 2 КТ, а осъдителният иск за заплащане на обезщетение за оставане без работа в резултат от незаконното уволнение е с правно основание чл. 344, ал. 1, т. 3 вр. чл. 225 КТ.

По иска с правно основание чл. 74 КТ:

Съгласно чл. 74, ал. 1 КТ трудов договор, който противоречи на закона или го заобикаля е недействителен, като в ал. 4 е допълнено, че за недействителни могат да се определят и само отделни негови клаузи.

Съгласно установената съдебна практика, страните по трудовия договор имат правен интерес да искат прогласяване на недействителността му по време на действие на трудовото правоотношение, а когато трудовият договор е прекратен, правният интерес от иска за недействителност на трудовия договор или негова клауза произтича от преюдициалното значение на този въпрос за законосъобразността на съответното основание, на което е прекратено трудовото правоотношение и/или за възстановяването на работа на работника или служителя. В тези случаи е процесуално допустимо съдът да бъде сезиран с преюдициалния спор за недействителността на трудовия договор (или на отделна клауза от него), както чрез иск, който е обективно съединен със съответния друг иск/искове (напр. по чл. 344, ал. 1 КТ), така и чрез възражение. В този смисъл Решение № 161 от 08.05.2015г. по гр.д. № 4848/2014г. на IV г.о., ВКС, Решение № 435 от 02.02.2016г. по гр.д. № 2299/2015г. на IV г.о., ВКС и мн. др.

В настоящия случай, доколкото трудовото правоотношение е прекратено в резултат на упражнено от работодателя право по чл. 71, ал. 1 КТ, то несъмнено въпросът за действителността на клаузата за изпитване, от която ответникът черпи правата си има преюдициално значение за исковите по чл. 344, ал. 1 КТ, поради което ищцата има правен интерес от предявяването на иска по чл. 74 КТ.

Ищцата обосновава становището си за недействителност на клаузата за изпитване, предвидена в Трудов договор № 22/09.12.2021 г., с аргумента, че същата е уговорена в нарушение на чл. 70, ал. 5 КТ.

Съгласно цитирания чл. 70, ал. 5 КТ за една и съща работа с един и същ работник или служител в едно и също предприятие трудов договор със срок за изпитване може да се сключва само веднъж. Забраната по чл. 70, ал. 5 КТ произтича от смисъла на клаузата за изпитване - да се провери годността на работника или служителя да изпълнява точно определена трудова функция и съответно последният да провери дали работата е подходяща за него. В съдебната практика е установено разбирането, че ограничението по чл. 70, ал. 5 КТ обхваща не само случаите, когато срокът за изпитване се уговаря повторно при съществуващо трудово правоотношение, но и когато след прекратяване на трудовия договор за изпълнение на определена длъжност се сключва нов трудов договор за същата по естеството си трудова функция, тъй като годността на работника да изпълнява работата вече е проверена. В този смисъл Решение № 261 от 07.11.2014 г. по гр.д. № 1477/2014 г. на IV г.о., ВКС, Решение № 26 от 28.02.2018 г. по гр. д. № 2545/2017 г. на III г.о., ВКС, Решение

№ 11 от 27.01.2015 г. по гр. д. № 4911/2014 г. на III г.о. ВКС, и др.

В настоящия случай, от приетата по-горе фактическа обстановка е видно, че по силата на Допълнително споразумение № 454 от 17.05.2019 г. е възложено на ищцата да изпълнява длъжността „ръководител, отдел по икономически анализи и прогнози“, като е предвиден и 6-месечен срок за изпитване в полза на работодателя. Този срок е изтекъл на 23.11.2019г., след което трудовото правоотношение се счита за неопределено време (чл. 71, ал. 2 КТ), което е констатирано и от страните въз основа Допълнително споразумение № 3345 от 06.12.2019 г.

При това положение клаузата за изпитване, предвидена в сключения между същите страните за същата длъжност Трудов договор № 22/09.12.2021 г. е уговорена в нарушение на забраната по чл. 70, ал. 5 КТ, поради което е недействителна.

Необоснована е тезата на ответника за недобросъвестност на ищцата, поддържана с твърдението, че същата „умишлено“ прекратила първия договор и подписала втори с ответника. Не става ясно по никакъв начин какво е значението дали ищцата е действала при форма на вината „умисъл“ или не, при положение, че поначало въпросът за вината е относим, когато се обсъжда (не)полагането на дължимата грижа. В случая възражението е въведено не с оглед неизпълнението на дадено договорно задължение, а с оглед обстоятелствата, при които е сключен договорът. Напълно неотносимо към въпроса за действителността на клаузата за изпитване е и наличието или липсата на знание у ищцата, че обсъжданата клауза е недействителна, тъй като недействителността произтича от закона и с поведението си при сключване на договора страните не са в състояние да я санират.

Неоснователно е възражението на ответника за изтекла погасителна давност, тъй като в случая приложим е срокът по чл. 358, ал. 1, т. 3 КТ, който тече от момента в който порокът, обуславящ недействителността е бил известен на ищцата (Решение № 57 от 06.03.2015 г. по гр. д. № 2584/2014 г., IV г. о., ВКС). В случая 3-годишният давностен срок е започнал да тече от датата на сключване на процесния трудов договор, т.е. на 09.12.2021г., поради което към датата на подаване на исковата молба – 17.03.2022г., той не е бил изтекъл, а от този момент давност не тече (чл. 116, ал. 1, б. „ж“ ЗЗД).

По изложените съображения предявеният иск по чл. 74 КТ следва да се уважи като основателен като се прогласи недействителността на уговорената в чл. 3 от трудов договор № 22/09.12.2021 г. клауза за изпитване.

По иска с правно основание чл. 344, ал. 1, т. 1 КТ:

В тежест на ищцата е да докаже наличието на трудово правоотношение с ответника, че същото е прекратено на посоченото от нея основание, а в тежест на ответника е да докаже, че законосъобразно е упражнил правото си да прекрати трудовия договор, в т.ч. че в трудовия договор е уговорена валидна клауза за изпитване в полза на работодателя.

От приетата по-горе фактическа обстановка е видно, че между страните е съществувало трудово правоотношение, което е прекратено от ответника въз основа заповед №

87/21.01.2022 г., на основание чл. 71, ал. 1 КТ, считано от 21.01.2022 г.

Предвид установената по-горе недействителност на клаузата за изпитване, следва да се приеме, че прекратяването на трудовото правоотношение, извършено от работодателя въз основа на тази клауза, се явява незаконосъобразно.

Ето защо, предявеният иск по чл. 344, ал. 1, т. 1 КТ следва да се уважи като основателен, като извършеното уволнение се отмени като незаконно.

По отношение на иска по чл. 344, ал. 1, т. 2 КТ:

Предвид акцесорния характер на иска за възстановяване на работа и обстоятелството, че атакуваното уволнение е незаконно, както и че трудовото правоотношение между страните е за неопределено време, предявеният иск за възстановяване на ищцата на заеманата до уволнението длъжност „ръководител, отдел по икономически анализи и прогнози“ също следва да се уважи като основателен.

По отношение на иска по чл. 344, ал. 1, т. 3 вр. чл. 225 КТ:

Основателността на иска е предпоставена от установяването на следните предпоставки: 1/ уволнението на работника или служителя да е признато за незаконно; 2/ да е налице вреда, съизмеряваща се с пропуснатото от работника или служителя трудово възнаграждение за времето след уволнението, през което е останал без работа, но за не повече от шест месеца, а при започване на работа на по-нископлатена длъжност – разликата в заплатите; и 3/ причинна връзка между незаконното уволнение и оставането на служителя без работа.

В настоящия случай е прието, че уволнението на ищцата е незаконно, а от възприетата по-горе фактическа обстановка е видно, че същата е останала без работа през процесния период от 21.01.2022г. до 21.07.2022г., поради което същата има право на обезщетение по чл. 344, ал. 1, т. 3 вр. чл. 225 КТ.

По отношение на размера на дължимото обезщетение, в чл. 225 КТ е предвидено, че същото се съизмерява с брутното трудово възнаграждение, което в случая, видно от приетата съдебно-счетоводна експертиза, се равнява на 3297,50 лв.

Неоснователно е възражението на ответника за намаляване на дължимия от него размер на обезщетението с полученото от ищцата от НОИ обезщетение за безработица. Паричното обезщетение за безработица е предназначено да гарантира минимален доход вместо липсващото трудово възнаграждение при настъпил социален риск „безработица“, но изплащането му няма погасяващо действие за имуществената отговорност на работодателя. Точно обратното, съгласно чл. 54е КСО изплатените парични обезщетения за безработица се възстановяват от лицата за периода на полученото обезщетение за оставане без работа поради незаконно уволнение. След като лицето, получило обезщетение за безработица, следва да го върне, ако получи такова за незаконно уволнение, то очевидно размерът на обезщетението по чл. 225 КТ не е обусловен от полученото обезщетение по чл. 54а КСО,

поради което последното не следва да се приспада от дължимия от работодателя размер по чл. 225 КТ.

По изложените съображения предявеният от ищцата иск по чл. 344, ал. 1, т. 3 вр. чл. 225 КТ за сумата 19785 лв. за периода от 21.01.2022г. до 21.07.2022г. се явява основателен и като такъв следва да се уважи изцяло. С оглед акцесорния характер на претенцията, в полза на ищцата следва да се присъди и законната лихва от подаване на исковата молба до окончателното плащане.

По разноските:

С оглед изхода на делото, на осн. чл. 78, ал. 1 ГПК, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, право на разноски има ищцата за претендираната от нея сума в размер на 1000 лв. – адвокатско възнаграждение. На основание чл. 78, ал. 6 ГПК, ответникът следва да бъде осъден да заплати в полза на бюджета на съдебната власт, по сметка на Софийски районен съд следните суми: 951,40 лв. - държавна такса и 250 лв. – разноски за експертиза.

Воден от горното, съдът

Р Е Ш И:

ПРОГЛАСЯВА за недействителна, на осн. чл. 74, ал. 4 от КТ, клаузата на чл. 3 от Трудов договор № 22/09.12.2021 г., сключен между З. К. К., ЕГН ***** и „Л С“ ЕАД, ЕИК, в частта, с която е предвиден срок за изпитване от 6 месеца в полза на работодателя.

ПРИЗНАВА за незаконно и **ОТМЕНЯ** уволнението на З. К. К., ЕГН, адрес: гр. София, ж.к. „.....“, извършено със заповед № № 87/21.01.2022 г. на изпълнителния директор на „Л С“ ЕАД, ЕИК, с която на основание чл. 71, ал. 1 КТ е прекратено трудовото й правоотношение.

ВЪЗСТАНОВЯВА, на основание чл. 344, ал. 1, т. 2 КТ, З. К. К., ЕГН, на заеманата до уволнението длъжност „ръководител, отдел по икономически анализи и прогнози“ в отдел „Финансово и управленско счетоводство“ при „Л С“ ЕАД, ЕИК

ОСЪЖДА „Л С“ ЕАД, ЕИК, със седалище и адрес на управление: гр. София, р-н „.....“, бул./ул. **да заплати** на З. К. К., ЕГН, адрес: гр. София, ж.к. „.....“, на основание чл. 344, ал. 1, т. 3 вр. чл. 225 КТ, сумата от **19785 лева**, представляваща обезщетение за оставането й без работа поради незаконосъобразно прекратяване на трудовия й договор за периода от 21.01.2022 г. до 21.07.2022 г., **ведно** със законната лихва от датата на подаване на исковата молба – 17.03.2022г. до окончателното плащане, както и

сторените по делото разноси, а именно: **1000 ЛЕВА** - адвокатско възнаграждение.

ОСЪЖДА „Л С“ ЕАД, ЕИК, със седалище и адрес на управление: гр. София, р-н „.....“, бул./ул. **да заплати** в полза на бюджета на съдебната власт, по сметка на Софийски районен съд, следните суми: **951,40 ЛЕВА** – държавна такса и **250 ЛЕВА** – разноси за експертиза.

Решението подлежи на въззивно обжалване пред Софийски градски съд, чрез Софийски районен съд, в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Преписи от решението да се връчат на страните.

Районен съдия:

РЕШИ:

Съдия при Софийски районен съд: _____